

HOMO INSAPIENS

Udengang for Aftenlandet?

Af Knud J. Holdt

Nord for Osby i Skaane (Gønge Herred) og nord for den gamle rigsgrænse ligger landet Værend, der var et af de "små lande", som gav navn til Småland. I det vestlige Værend findes søen Möckeln (betydning: "den store"; eller på dansk: Magle Sø), som afgiver vand til Helge Aa, Skaanes største vandløb. Om rigsgrænsen mellem Gønge Herred og Værend, se Bertil Karlsjøs dokumentariske værk "Skånes og Blekinges riksgräns" fra 1995; og desuden Skånsk Fremtid nr. 64 fra 2014.

Ved Maglesøens østbred ligger kirkebyen Stenbrohult, hvor sognepræsten fra 1708 hed Nils Ingemarsson Linnæus. Han havde taget slægtsnavn efter et stort lindetræ i nærheden (lind latiniseret til Linnæus). En af præstens sønner døbttes Carl. Faderen talte ofte latin med drengen, som derfor tidligt blev fortrolig med dette klassiske sprog. Carls far var også botanisk interesseret og påvirkede derved sønnen livslangt. Da Carl siden begyndte at skrive om plante- og dyrelivet, var det under forfatternavnet Carolus Linnæus (1707-1778). I 1735 udgav han værket Systema Naturae, hvori de første ansatser til planternes videnskabelige dobbeltnavne (genus og species) blev præsenteret. I dette arbejde kom hans færdigheder udi latinen ham til hjælp.

Tiende udgave af Systema Naturae udkom i 1758, og her overførte Linnæus dobbeltnavne systemet til dyreriget. En af arterne kaldte han således Homo sapiens. Det latinske verbum sapere har grundbetydningen "smage" (én af de fem sanser). At smage på noget er tillige at vurdere det smagte, hvorfor sapere efterhånden også kom til at betyde "optage viden", "vide". På spansk er begge betydninger stadig bevaret, idet saber betyder "vide", mens sabor betyder "smag". Tilsvarende på fransk og italiensk.

Det latinske substantiv homo, menneske, har ligesom adjektivet humanus og substantivet humus grundbetydning "jord = muld", dvs. "jordisk" - i modsætning til den guddommelige sfære. Et menneske er således defineret som noget jordisk og forgængeligt. Det latinske adjektiv humilis (jordnær, ydmyg) har i øvrigt samme oprindelse.

På Carl Linnæus' tid var det globale antal af arten Homo sapiens skønsmæssigt 800 millioner individer. Det var 100 gange flere end kort efter Istidens afslutning 12.000 år tidligere, hvor artsantallet menes at have været omkring 8 millioner - fordelt ud over de beboelige dele af Kloden.

År 1000 f.Kr. var antallet af Homo sapiens skønsmæssigt nået op på ca. 50 millioner individer. År 500 f.Kr. var det blevet til 100 millioner, mens det 200 e.Kr. var omkring 300 millioner. År 1300 e.Kr. nåede antallet op på 400 millioner, og - trods pest og krig - blev det så år 1650 til 500 millioner. De anførte cifre og årstal bygger på kvalificerede skøn (runde tal) og er i sagens

natur svære at verificere eksakt. De er dog brugbare som illustration af, hvordan "væksten" er forløbet over tid. Men det skulle blive værre.

For tre-fire tusind år siden så det endnu ikke så faretruende ud; men som årtusinderne gik, formerede sapiens-arten sig i stadigt stigende tempo. Og føde skulle der til. Store mængder (dyr og planter). En virkelig grovæder havde set dagens lys.

I nyere tid stiller stadigt flere spørgsmålsten ved, om artsbetegnelsen sapiens (endda i dobbeltformen sapiens sapiens) nu også er helt passende, når man ser på konsekvenserne af artens hærgen og ødelæggelse Jorden over.

Den tidligere zoo-direktør i København, Bent Jørgensen, kalder derfor følgerigtigt arten for Homo tyrannicus i sin bog fra 1996 med titlen "Efterskrift på væggen: en zoologs essays om Homo tyrannicus". En anden mere realistisk betegnelse for arten kunne være Homo insanissimus ("den totalt vanvittige"). Eller Homo insapiens insanus ("den uvidende og tåbelige"), hvis man absolut skal have to tillægsord med i beskrivelsen.

Ude af kontrol

Fra år 1820 skulle artens mængde ikke længere tælles i millioner, men i milliarder. Her nåede antallet nemlig op på 1 milliard (1000 millioner). Ofrene for opformeringen var stadig især de andre større landpattedyr, der holdtes fangne, dræbtes, spistes eller trængtes ud i uvejsomt terræn.

Kun godt 100 år efter 1820 blev næste "milepæl" nået: 2 milliarder i 1927. Og så begyndte det at gå stærkt, rigtig stærkt. Trods en verdenskrig med op til 80 millioner krigsrelaterede døde nåede antallet af de insapiente op på 3 milliarder i 1960 og 4 milliarder i 1974. Nu var giga-katastrofens omfang næsten ufattelig. Det ene levested efter det andet for "vilde" dyr og planter blev gjort uanvendeligt for disse, mens man i farvefjernsynet bag skærmen kunne se oplysende udsendelser om de truede dyr og planter i fjerne, eksotiske egne, hvor særligt privilegerede tv-folk (bl.a. den indsigtfulde David Attenborough) havde fået rejse og ophold betalt af mediehusene.

Så gik der 13 år mere, og endnu en milliard af de hærgende

ødelæggere var kommet til. I 1987 blev grænsen til de 5 milliarder (5.000.000.000) overskredet. Computer og internet gjorde deres indtog. Foreningen Skånsk Fremtid blev stiftet i København i foråret 1992; og i 1995 oprettede denne forening som den første på Kloden en "hjemmeside", der havde Skånelandene i fokus som gammelt dansk kulturreland.

Dans rutcheturen fortsatte mod den altomfattende forarmelse af Jorden som levested for andre end Homo insapiens insanus. I året 2000 ved Øresundsbroens indvielse nåede artsantallet op på 6 milliarder. I 2012 blev det til 7 milliarder; og prognoserne taler om 8 milliarder i 2026, 9 milliarder i 2042 og 10 milliarder 2055. Med mindre der sker en opbremsning inden. Tallene taler for sig selv: I tiden fra 1927 til 2016 er antallet af Homo tyrannicus steget fra 2 milliarder til langt over 7 milliarder. På mindre end 100 år. Hvordan forsvarer man sig mod en sådan milliard-trussel? Er der håb for en skånsk fremtid? En dansk? En europæisk? En jordisk? Set fra et menneskeligt synspunkt.

Perspektivet

Hvis man omregner de svimmelende tal til noget sammenligneligt, kunne man f.eks. tage sit udgangspunkt i, hvor mange af arten Homo insapiens der i dag bebor territoriet mellem Øresund i vest og Kalmarsund i øst, mellem Elven i nord (Bahus Fæstning) og Skaanes sydkyst i syd (Bornholm), altså hele det historiske Skåneland (den østlige del af Daneriget). For at regne i runde tal: lad os sige, at dette område i dag huser 2 millioner individer, og lad os for argumentets skyld kalde dem skånelændere alle sammen.

For hver gang man tæller én skånelænder, vil der derfor nu være 3650 ikke-skånelændere fordelt ujævnt ud over Kloden. Siden årtusindskiftet og Øresundsbroens indvielse i år 2000 er der kommet 1400 millioner flere til af jordbeboere eller 700 gange Skånelandens samlede befolkning. De døde er naturligvis fratrukket i regnskabet. Der skal altså skaffes nyt bosætningsområde til 700 gange Skånelandens nuværende befolkning på blot 16 år. Hvor? Jorden er - som vist mange bekendt

- rund. Man kan altså ikke udvide sig ud af problemet.

Hvis ikke Skånes grænser forsvares hårdnakket (og Danmarks ligeså) mod denne mængde, skal der ikke store profetiske evner til at forudsige, at der ligger kæmpemæssige konflikter og lurer forude. Kan så små områder (befolkningsmæssigt) som de nordiske lande overhovedet stå imod migrant-preset fra de ekstremt overbefolkede og dysfunktionelle områder af Kloden? Afrika ikke mindst? Forstår den "almindelige" dansker og skåning overhovedet situationens alvor? Eller stikker hun hovedet i busken eller om bag (tv)skærmen? Er realiteterne for ubehagelige at kapere?

Nogle gør sig dog den ulejlighed at sætte en tæller på, således at "væksten" i de insapientes samlede antal på Planeten hele tiden følges. Denne tæller kan man se her: <http://www.census.gov/popclock/> - 28. maj 2016 kl. 21.45 var tallet nået til 7.327.674.000 individer (de døde fratrukket).

Carl Linnæus døde i 1778 i en alder af 70 år efter lang tids tiltagende sygdom og svækkelse. I 1783 solgte hans enke Sara hele hans naturhistoriske samling til en ung englænder, James Edward Smith (1759-1828). Den bestod af 14000 planter, 3198 insekter, 1564 muslingeskaller, 3000 breve og 1600 bøger. Smith stiftede i 1788 Linnean Society of London, som han var leder af til sin død.

I 1854 blev Charles Darwin (1809-1882) indstillet til og valgt som medlem af Linnean Society of London, hvorved han fik adgang til dets bibliotek. I 1858 holdtes der møde i selskabet over temaet "Theory of Evolution by Natural Selection" med baggrund i de tanker, Alfred Russel Wallace og Charles Darwin havde gjort sig.

Jorden (humus) som grobund for de planter, som dyrene spiser, gav ophav til det latinske ord for menneske (homo) og det menneskelige (humanus), samt i nyere tid til den antropologiske betegnelse hominider for tidligere udviklingsstrin inden for arten. Den relativt store hjerne til trods synes det umuligt for nutidens Homo insapiens - set i sin helhed - at begrænse sin egen formering. Konsekvenserne heraf vil ikke udeblive.